

2017 M. LAPKRIČIO 22 D. LIETUVOS ŠVIETIMO IR MOKSLO ŠAKOS KOLEKTYVINĖS SUTARTIES PAKEITIMAS

2023 m. *spalio* 6 d. *5-512*
Vilnius

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kodas 188603091, buveinės adresas A. Volano g. 2, Vilnius, atstovaujama Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto, veikiančio pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. spalio 25 d. nutarimą Nr. 864 „Dėl įgaliojimų pasirašyti Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinę sutartį suteikimo“, Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga, kodas 305187044, buveinės adresas J. Jasinskio g. 9, Vilnius, atstovaujama pirmininko Egidijaus Milešino, Švietimo ir mokslo profesinė sąjunga „Solidarumas“, kodas 301507486, buveinės adresas Ulonų g. 5-301, Vilnius, atstovaujama pirmininkės Aldonos Kindurienės, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas, kodas 301572530, buveinės adresas Donelaičio g. 73-119, Kaunas, atstovaujamas pirmininko Sigito Vaitkevičiaus, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, kodas 195772298, buveinės adresas Laisvės al. 46, Kaunas, atstovaujama pirmininko Kęstučio Juknio, susitaria pakeisti 2017 m. lapkričio 22 d. Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinę sutartį, įregistruotą Kolektyvinių sutarčių registre numeriu Nr. PV3-61 su visais pakeitimais ir papildymais, ir ją išdėstyti taip:

„LIETUVOS ŠVIETIMO IR MOKSLO ŠAKOS KOLEKTYVINĖ SUTARTIS

Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinė sutartis yra sudaryta, siekiant gerinti švietimo ir mokslo veiklos kokybę, švietimo įstaigų bei mokslo ir studijų institucijų darbuotojų ekonomines ir socialines sąlygas.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kodas 188603091, buveinės adresas A. Volano g. 2, Vilnius, atstovaujama Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto, veikiančio pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. spalio 25 d. nutarimą Nr. 864 „Dėl įgaliojimų pasirašyti Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinę sutartį suteikimo“, ir Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga, kodas 305187044, buveinės adresas J. Jasinskio g. 9, Vilnius, atstovaujama pirmininko Egidijaus Milešino, Švietimo ir mokslo profesinė sąjunga „Solidarumas“, kodas 301507486, buveinės adresas Ulonų g. 5-301, Vilnius, atstovaujama pirmininkės Aldonos Kindurienės, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas, kodas 301572530, buveinės adresas Donelaičio g. 73-119, Kaunas, atstovaujamas pirmininko Sigito Vaitkevičiaus, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, kodas 195772298, buveinės adresas Laisvės al. 46, Kaunas, atstovaujama pirmininko Kęstučio Juknio (toliau – Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga, Švietimo ir mokslo profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“ kartu vadinamos Profesinėmis sąjungomis) (toliau – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Profesinės sąjungos kartu vadinamos šalimis, kiekviena atskirai – šalimi), sudaro šią sutartį (toliau – Sutartis).

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sutartis sudaryta vadovaujantis Lietuvos Respublikos galiojančiais teisės aktais.

2. Šalys susitaria, kad, siekdamas valstybės klestėjimo ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą ir šalies ekonominę raidą, finansines galimybes, dalyvaus formuojant švietimo ir mokslo politiką, numatant švietimo įstaigų, mokslo ir studijų institucijų socialinės ir ekonominės plėtros kryptis, gerinant darbuotojų darbo organizavimo, apmokėjimo ir socialines garantijas.

3. Šalys sutaria, kad, siekdamas geresnės švietimo ir mokslo kokybės, telks pedagogų ir mokslo bendruomenę švietimo ir mokslo pažangos darbams.

4. Šalių santykiai grindžiami šiais principais:

4.1. besimokančiųjų išsilavinimo gerinimo pirmenybės;

4.2. lygiateisiškumo, geranoriškumo, sąžiningumo, tarpusavio pagarbos;

4.3. savanoriškumo ir savarankiškumo, priimant šalims aktualius sprendimus;

4.4. įstatymo viršenybės ir kitų teisės aktų laikymosi;

4.5. prisiimtų įsipareigojimų vykdymo;

4.6. viešumo, atvirumo, informavimo ir konsultavimo.

5. Šalys įsipareigoja:

5.1. vykdyti Sutartį;

5.2. laiku keisti informacija, reaguoti į šalių pasiūlymus, pretenzijas ir prašymus;

5.3. nepažeisti šalių diskrecijos priimant sprendimus.

6. Sutartis, išskyrus Sutarties IV ir V skyrius, taikoma iš valstybės, savivaldybių ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomų švietimo įstaigų, mokslo ir studijų institucijų ir kitų švietimo teikėjų (toliau kartu – įstaigos) pedagoginiams darbuotojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams. Sutarties IV ir V skyriai taikomi Profesinių sąjungų nariams.

7. Sutartyje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos darbo kodekse, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatyme ir juos įgyvendinančiuose teisės aktuose.

II SKYRIUS

BENDROJO UGDYMO, NEFORMALIOJO ŠVIETIMO, PROFESINIO MOKYMO FINANSAVIMAS IR DARBUOTOJŲ EKONOMINĖS IR SOCIALINĖS SĄLYGOS

8. Šalys bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo, profesinio mokymo srityse susitaria:

8.1. 2024 m. skirti papildomų lėšų mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo ir profesinio mokymo programas, darbo užmokesčio fondui padidinti (didinti pareigines algas, apskaičiuojamas pagal įstatymų nustatytus pareiginės algos koeficientus ir bazinį dydį): nuo 2024 m. sausio 1 d. – 10 procentų, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – ne mažiau kaip 10 procentų. Užtikrinti, kad 2024 m. pabaigoje mokytojų vidutinis darbo užmokestis sudarytų ne mažiau kaip 130 procentų šalies vidutinio darbo užmokesčio.

Iki 2024 m. gegužės 1 d. parengti pasiūlymus dėl rodiklio, parodančio mokytojų vidutinio darbo užmokesčio santykį su šalies vidutiniu darbo užmokesčiu, tobulinimo. Parengti planą dėl mokytojų darbo užmokesčio didinimo iki 2028 m.

Nuo 2024 m. sausio 1 d. skirti 3 procentus lėšų (skaičiuojamų bendrajam ugdymui ugdymo planui įgyvendinti), kurių reikia mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo programas, darbo užmokesčiui mokėti, nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. pailginus pasiruošimą pamokoms pagal atnaujinto turinio programas (padidinus valandų, skiriamų ugdomajai veiklai planuoti, pasiruošti pamokoms, mokinių mokymosi pasiekimams vertinti, skaičių) ir nustačius laiką socialinei-pilietinei veiklai koordinuoti (padidinus valandų, skiriamų vadovauti klasei (grupei), skaičių) pagal Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo,

profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), darbo krūvio sandaros nustatymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. V-186 „Dėl Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), darbo krūvio sandaros nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimą“;

8.2. pedagoginių darbuotojų, nurodytų Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 5 priedo IV–VII skyriuose, lėšas darbo užmokesčiui 2024 m. didinti tuo pačiu procentiniu dydžiu kaip mokytojams: nuo 2024 m. sausio 1 d. – 10 procentų, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – ne mažiau kaip 10 procentų;

8.3. proporcingai pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimui palaipsniui didinti Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 5 priede nurodytų darbuotojų, kurių darbo laikas per savaitę nesiekia 36 valandų, darbo laiką per savaitę iki 36 valandų;

8.4. sukurti finansines paskatas savivaldybių ir valstybinių mokyklų mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, skaičiui optimizuoti, sudarant prielaidas mokytojų kaitai ir personalo atnaujinimui, palaipsniui siekiant Europos Sąjungos mokinių ir mokytojų santykio vidurkio. Įvertinus poreikį lėšos skiriamos pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytą tvarką iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai skirtų asignavimų. Nuo 2021 m. skiriant lėšas, lėšų skyrimo kriterijus susieti ir su mokyklų tinklo pertvarka;

8.5. iki 2024 rugsėjo 1 d. sudaryti darbo grupę iš kompetentingų institucijų (įskaitant Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją bei Finansų ministeriją) atstovų, kuri pateiktų pasiūlymus dėl profesinių pensijų kaupimo, užtikrinančio papildomas pensines garantijas mokytojams ir dėstytojams, galimybių ir įgyvendinimo;

8.6. skatinti mokyklų tinklo optimizavimą ir tobulinti mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisykles. Užtikrinant švietimo prieinamumą bei siekiant ugdymo kokybės, nustatyti tinkamą didžiausią ir mažiausią mokinių skaičių klasėje, grupėje. Rekomenduoti mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms (dalyvių susirinkimams) ar jų įgaliotiems asmenims į darbo grupes, sudaromas mokyklų tinklo pertvarkos bendrajam planui parengti, įtraukti ne mažiau kaip vieną atstovą iš Sutartį pasirašiusių Profesinių sąjungų;

8.7. didinti mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, netiesioginio darbo su mokiniais valandų skaičių pareigybei nuo 3 iki 6 valandų per savaitę, nustatant, kad, nedidinant bendro 36 valandų skaičiaus per savaitę, netiesioginiam darbui su mokiniais skiriama: nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. – 4 valandos, nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. – 5 valandos, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – 6 valandos;

8.8. iki 2024 m. gruodžio 31 d. šalys paruošia mokytojų darbo apmokėjimo modelį, pagrįstą „bazinės pareiginės algos“ taikymu, susietą su mokytojų karjeros modeliu;

8.9. tobulinant mokytojų darbo apmokėjimo sistemą, peržiūrėti mokytojų atestaciją reglamentuojančius teisės aktus, jų keitimus derinti su Profesinėmis sąjungomis;

8.10. formuojant atitinkamą metų valstybės biudžetą, atitinkamoms institucijoms siūlyti kasmet didinti švietimo finansavimą, siejant jį su realiu BVP augimu, kad iki 2030 m. nacionalinės išlaidos švietimui sudarytų ne mažiau kaip 6 procentus nuo BVP dydžio;

8.11. remti priemones, skatinančias pradedančių mokytojų pritraukimą į mokyklas;

8.12. rengiant atitinkamą metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektus, papildomas valstybės biudžeto lėšas, skirtas švietimo pagalbos ir ikimokyklinio ugdymo finansavimui didinti, skirti savivaldybėms kaip valstybės biudžeto specialią

tikslinę dotaciją savivaldybių biudžetams. Siekti trišalio sutarimo tarp Profesinių sąjungų, savivaldybių atstovų ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos dėl švietimo pagalbos ir ikimokyklinio ugdymo funkcijų finansavimo tobulinimo ir kitų šalims aktualių klausimų;

8.13. iki 2024 m. birželio 1 d. inicijuoti diskusiją su suinteresuotomis šalimis, siekiant išnagrinėti mokytojų padėjėjų ir mokyklų bibliotekininkų darbo apmokėjimo problemas ir parengti pasiūlymus dėl jų sprendimo. Siekti trišalio sutarimo tarp Profesinių sąjungų, savivaldybių atstovų ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos dėl mokytojų padėjėjų ir mokyklų bibliotekininkų darbo sąlygų tobulinimo;

8.14. atlikti Bendruosiuose ugdymo planuose ir Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 679 „Dėl Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, klasei ir pareigybei nustatytų kontaktinių valandų analizę ir, aptikus neatitikimų, iki 2024 m. balandžio 1 d. parengti jų šalinimo planą nuo 2025 m.;

8.15. parengti analizę, kaip taikoma nuostata pradinio ugdymo mokytojams formuoti etatą, kai jie dirba 700 ir daugiau kontaktinių valandų, ir pateikti pasiūlymus dėl bendrojo ugdymo mokytojų darbo krūvio sandaros ar susijusių teisės aktų tobulinimo;

8.16. iki 2024 m. sausio 2 d. parengti Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 768 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“, pakeitimo projektą, pagal kurį nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. mokyklos savininkui (dalyvių susirinkimui) būtų įtvirtinta teisė mažinti nustatytą didžiausią leistiną mokinių skaičių klasėse, reguliuojant mokinių srautus tarp mokyklų: 1–4 klasėse – 1–2 mokiniais, 5–10 ir I–IV gimnazijos klasėse – 1–4 mokiniais;

8.17. parengti Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 679 „Dėl Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimo projektą, pagal kurį tais atvejais, kai nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. suformuojamos klasės, kuriose mokinių skaičius viršija nustatytą didžiausią leistiną mokinių skaičių klasėje, būtų įtvirtinta galimybė mažinti savivaldybei skirtas mokymo lėšas.

III SKYRIUS MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ DARBUOTOJŲ EKONOMINĖS IR SOCIALINĖS SĄLYGOS

9. Šalys mokslo ir studijų srityje susitaria:

9.1. 2024 m. skirti papildomų lėšų mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų, darbo užmokesčiui padidinti: nuo 2024 m. sausio 1 d. – 10 procentų, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – ne mažiau kaip 18,7 procento. Užtikrinti, kad 2024 m. pabaigoje mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų vidutinis darbo užmokestis sudarytų ne mažiau kaip 150 procentų šalies vidutinio darbo užmokesčio. Mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų vidutinis darbo užmokestis 2024 metais apskaičiuojamas pagal Valstybinės duomenų agentūros skelbiamus 2024 metų duomenis: vidutinį bruto darbo užmokestį ir darbuotojų skaičių (sąlyginį) viešojo sektoriaus mokslo ir studijų institucijose pagal ekonominės veiklos rūšis: „Aukštasis universitetinis mokslas“, „Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla“, „Aukštasis neuniversitetinis mokslas“.

Iki 2024 m. gegužės 1 d. parengti pasiūlymus dėl rodiklio, parodančio viešojo sektoriaus mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų vidutinio darbo užmokesčio santykį su šalies vidutiniu darbo užmokesčiu, tobulinimo nuo 2025 m. Parengti planą dėl viešojo sektoriaus mokslo

ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų, taip pat neakademinių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo iki 2028 m.;

9.2. skirti lėšų mokslą ir studijas aptarnaujančių neakademinių darbuotojų (išskyrus pareigybes, kurioms netaikomi išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos reikalavimai) darbo užmokesčiui didinti tuo pačiu procentiniu dydžiu kaip mokslo darbuotojams, kitiems tyrėjams ir dėstytojams: nuo 2024 m. sausio 1 d. – 10 procentų, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – ne mažiau kaip 18,7 procento;

9.3. mokslo ir studijų institucijose konkursai dėstytojo, mokslo darbuotojo pareigoms eiti kitai kadencijai neskelbiami tik tuomet, kai planuojama panaikinti atitinkamą pareigybę (etata). Dėstytojas, mokslo darbuotojas, priimtas konkurso tvarka ir dirbantis pagal terminuotą darbo sutartį, apie tai informuojamas raštu prieš 4 mėnesius iki kadencijos pabaigos;

9.4. mokslo ir studijų institucijų kolektyvinėse sutartyse apibrėžti, kas yra kviestinis dėstytojas, mokslo darbuotojas, ir sutarti, kokia tvarka jie būtų priimami į darbą, kokią didžiausią procentinę dalį jie sudaro visų dirbančių dėstytojų ir mokslo darbuotojų atžvilgiu. Iki 2024 m. vasario 1 d. inicijuoti diskusijas dėl kviestinių dėstytojų įdarbinimo ir darbo sąlygų aiškesnio reglamentavimo, parengti pasiūlymus dėl atitinkamų teisės aktų keitimo;

9.5. mokslo ir studijų institucijos vidaus norminiuose dokumentuose rekomenduojama apibrėžti darbuotojo ir darbdavio teises, pareigas ir atsakomybę dėl intelektinės nuosavybės;

9.6. kūrybinės apmokamos atostogos suteikiamos dėstytojams moksliniams tyrimams atlikti ir mokslinei bei pedagoginei kvalifikacijai tobulinti, tuo skatinant mokslo plėtotę. Kūrybinių atostogų trukmę ir užmokestį už jas rekomenduojama aptarti atskirų mokslo ir studijų institucijų kolektyvinėse sutartyse;

9.7. mokslo ir studijų institucijose į komisiją, vertinančią darbuotojo kvalifikaciją, rekomenduojama skirti darbuotojų atstovą, atitinkantį reikalavimus, keliamus šios komisijos nariams. Neskiriant atitinkamos kvalifikacijos nario, darbuotojų atstovas dalyvauja stebėtojo teisėmis;

9.8. sudaryti darbo grupę ir iki 2024 m. rugsėjo 1 d. parengti tyrėjo karjeros modelio finansavimo gaires;

9.9. pedagoginiams darbuotojams nustatoma penkių darbo dienų savaitė su dviem poilsio dienomis. Už darbą poilsio arba švenčių dieną apmokama Darbo kodekso nustatyta tvarka, jeigu mokslo ir studijų institucijų kolektyvinėse sutartyse nenumatyta kitaip;

9.10. pedagoginiams ir mokslo darbuotojams pailgintos kasmetinės atostogos suteikiamos už darbą, susijusį su didesne nervine, emocine, protine įtampa bei profesine rizika. Pedagoginiams darbuotojams pirmaisiais darbo metais kasmetinės atostogos suteikiamos studentų vasaros atostogų metu, nepaisant to, kada šie darbuotojai pradėjo dirbti toje institucijoje. Atostogų suteikimo tvarką rekomenduojama nustatyti atskirų mokslo ir studijų institucijų kolektyvinėse sutartyse;

9.11. reorganizuojant, likviduojant ar pertvarkant valstybines mokslo ir studijų institucijas, į darbo grupes įtraukiami Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo ir (arba) kitų profesinių sąjungų deleguoti atstovai. Sprendimai dėl valstybinių mokslo ir studijų institucijų reorganizavimo, likvidavimo ar pertvarkymo priimami, įvertinus Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo ir (arba) kitų profesinių sąjungų pasiūlymus. Šalys susitaria inicijuoti teisinės prielaidas skirti tikslines papildomas lėšas šių institucijų tinklo pertvarkai;

9.12. jeigu mokslo ir studijų institucijos darbuotojui dalyvaujant Lietuvos mokslo tarybos ar kitų institucijų finansuojamame projekte arba atliekant podoktorantūros stažuotę pakinta darbo sąlygos, siūloma, prieš prasidedant minėtam projektui ar stažuotei, darbdaviui ir darbuotojui susitarti dėl darbuotojo darbo sąlygų ir socialinių garantijų, pasibaigus projektui ar stažuotei;

9.13. rekomenduoti aukštosioms mokykloms:

9.13.1. darbuotojams už dalyvavimą darbo grupėse, komisijose ir komitetuose (jeigu tai nėra neatsiejama darbuotojo pareigų dalis) nustatyti priemoką už papildomų darbų arba papildomų pareigų ar užduočių vykdymą. Priemokos dydis ir mokėjimo tvarka už dalyvavimą darbo grupėse, komisijose ir komitetuose nustatoma aukštosios mokyklos darbo apmokėjimo sistemoje;

9.13.2. pasirengti nuotolinio darbo organizavimo tvarką, kurioje būtų aptartas ir nuotolinio darbo organizavimas Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbus ekstremaliąją situaciją ir (ar) karantiną;

9.13.3. informuoti įstaigoje veikiančią profesinę sąjungą, kuri yra Sutartį pasirašiusios Profesinių sąjungų organizacijos narė, apie laisvas darbo vietas įstaigoje, būsimo darbuotojo darbo funkcijas, darbo krūvį, prieš priimant į darbą naujus darbuotojus, atsižvelgti į tos pačios specialybės darbuotojų, dirbančių aukštojoje mokykloje, darbo krūvius ir įvertinti profesinės sąjungos nuomonę dėl naujo darbuotojo priėmimo į darbą būtinumo;

9.13.4. apie numatomus vidaus teisės aktų pakeitimus dėl veiklos ar darbo organizavimo, taip pat, kai planuojama keisti daugiau nei 5 procentų darbuotojų darbo sutarčių sąlygas, su įstaigoje veikiančia profesine sąjunga, kuri yra Sutartį pasirašiusios Profesinių sąjungų organizacijos narė, surengti konsultacijas ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki numatomų pakeitimų įsigaliojimo;

9.13.5. dėl Sutarties 9.1 papunktyje nurodytų lėšų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų, taip pat mokslą ir studijas aptarnaujančių neakademiinių darbuotojų darbo užmokesčiui didinti paskirstymo principų sutarti įstaigos lygmens kolektyvinėse sutartyse;

9.14. inicijuoti teisės aktų pakeitimus, sudarant teises prielaidas atidėti dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestaciją dėl veiksmų, susijusių su pandemija ar kitomis svarbiomis aplinkybėmis, dėl kurių darbuotojas neturėjo galimybės atlikti darbo funkcijų;

9.15. inicijuoti teisės aktų pakeitimus, pagal kuriuos mokslo arba meno daktaro laipsnį ir ne mažesnę kaip 5 metų pedagoginio darbo stažą turintis asmuo, pradėjęs dirbti mokytoju, per vienus metus gali atestuotis aukštesnei kvalifikacinei kategorijai, jei jo praktinė pedagoginė veikla atitinka siekiamos kvalifikacinės kategorijos reikalavimus;

9.16. viešai deklaruoti ir palaikyti poziciją, kad, atestuojuojant dėstytojus ir mokslo darbuotojus bei skiriant valstybės biudžeto finansavimą mokslo ir studijų institucijoms bei jas akredituojant, publikacijos, publikuotos nustatytus reikalavimus atitinkančiuose Lietuvoje ir užsienyje leidžiamuose moksliniuose leidiniuose, turi būti pripažintos vienodai vertingomis;

9.17. švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymuose dėl lėšų skyrimo mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčiui didinti kaip vieną iš lėšų skyrimo pagrindų nurodyti Sutartį, jei lėšos skiriamos įgyvendinant Sutartį;

9.18. patvirtinus atitinkamų metų valstybės biudžetą, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pateikia Profesinėms sąjungoms informaciją apie valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms numatytus valstybės biudžeto asignavimus (išskyrus kapitalo investicijoms).

IV SKYRIUS PROFESINĖS SĄJUNGOS VEIKLOS GARANTIJOS IR JOS NARIŲ SOCIALINĖS GARANTIJOS

10. Profesinės sąjungos ir jų nariai naudojami visomis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų bei šios Sutarties ir kitų susitarimų su darbdaviu ar jo atstovu suteiktomis teisėmis.

11. Profesinių sąjungų atstovaujamojų ir (arba) valdymo organų narius Profesinių sąjungų posėdžiams ir jų pareigoms atlikti atleisti nuo darbo 72 darbo valandas per metus ir už šį laiką jiems mokėti vidutinį darbo užmokestį.

12. Profesinių sąjungų nariams sudaryti galimybę dalyvauti profesinių sąjungų rengiamuose seminaruose, konferencijose, mokymuose ir kituose renginiuose, suteikiant 3 darbo dienas per metus, už kurias mokamas vidutinis darbo užmokestis. Įstaigos vadovui ir darbuotojui susitarus, šis laikas gali būti ilgesnis ir už jį gali būti mokamas vidutinis darbo užmokestis. Apie įstaigos darbuotojo, profesinės sąjungos nario dalyvavimą šiuose renginiuose Profesinė sąjunga raštu praneša darbdaviui ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas.

13. Profesinės sąjungos nariams galioja skirtingi jų padėties pagerinimai, nustatyti Sutartimi ir nacionalinėmis, teritorinėmis, darbdavio ar darbovietės lygmens kolektyvinėmis sutartimis. Profesinės sąjungos nariui taikomomis skirtingo lygmens kolektyvinėmis sutartimis įtvirtinti vienodo pobūdžio darbo sąlygų pagerinimai nesumuojami, o taikoma labiausiai jo padėtį gerinanti kolektyvinės sutarties nuostata.

14. Sutarties galiojimo laikotarpiu Profesinės sąjungos nariui nustatomos trys papildomos apmokamų kasmetinių atostogų dienos, kurios panaudojamos mokinių (studentų) atostogų metu. Šios papildomos kasmetinių atostogų dienos turi būti išnaudojamos per kalendorinius metus, kitu atveju jis praranda teisę į tokias dienas. Tokios papildomos mokamų kasmetinių atostogų dienos pridedamos, neatsižvelgiant į tai, kad Profesinės sąjungos nariui priklauso teisė į pailgintas ir (ar) papildomas atostogas Vyriausybės nustatyta tvarka. Šio punkto nuostatos nekeičiamos iki Sutarties galiojimo pabaigos.

15. Sutarties galiojimo laikotarpiu Profesinės sąjungos nariui suteikiamos iki 10 darbo dienų mokymosi atostogos per metus, paliekant už jas vidutinį jo darbo užmokestį, arba iki 20 darbo dienų mokymosi atostogos per metus, paliekant už jas 50 procentų vidutinio jo darbo užmokesčio, atsižvelgus į besimokančiojo poreikius. Profesinės sąjungos narys turi pasirinkti iki 10 darbo dienų arba iki 20 darbo dienų mokymosi atostogas. Tokios mokymosi atostogos suteikiamos pagal formaliojo švietimo programas, pagal šias programas vykdančių švietimo tiekėjų pažymą ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas. Šios mokymosi atostogų dienos turi būti išnaudojamos per kalendorinius metus, kitu atveju jis praranda teisę į tokias dienas.

16. Sutarties galiojimo laikotarpiu per vienus kalendorinius metus Profesinės sąjungos narys, pasijutęs prastai ar suplanuotam vizitui į gydymo įstaigą, turi teisę gauti iki 5 darbo dienų sveikatai gerinti, bet ne daugiau nei darbo dienų sveikatai gerinti gali būti skiriama pagal atitinkamų metų nacionalinę kolektyvinę sutartį, mokant už jas vidutinį jo darbo užmokestį. Dienos sveikatai gerinti suteikiamos informavus darbdavį. Ši Sutarties nuostata įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.

17. Sutarties galiojimo laikotarpiu per vienus kalendorinius metus, suderinus su darbdaviu, Profesinės sąjungos nariui suteikiamos iki 3 darbo dienų per metus atostogos savišvietai ir savanorystei, paliekant už jas vidutinį Profesinės sąjungos nario darbo užmokestį. Šios atostogos mokytojams suteikiamos mokinių atostogų metu (mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo arba neformaliojo švietimo programą, – laikotarpiu, kuomet dėl sumažėjusio lankomumo mažinamas klasių (grupių) skaičius arba kitu suderintu su darbdaviu metu), dėstytojams – laisvu nuo pedagoginio darbo metu. Pasinaudojimas atostogomis savišvietai ir savanorystei iš Profesinės sąjungos nario neatima teisės pasinaudoti šios Sutarties 14 punkte numatytais papildomomis mokamomis kasmetinėmis atostogomis, ir atvirkščiai. Šios atostogų dienos turi būti išnaudojamos per kalendorinius metus, kitu atveju Profesinės sąjungos narys praranda teisę į tokias dienas. Ši Sutarties nuostata įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.

18. Sutarties galiojimo laikotarpiu darbdavio lygmens profesinės sąjungos, kurios yra Sutartį pasirašiusių Profesinių sąjungų organizacijų narės, pagal Darbo kodeksą turi teisę į tokios pat apimties informavimą kaip ir darbo tarybos. Darbdavio lygmens profesinė sąjunga, gavusi informaciją, turi teisę

kartu su darbo taryba reikalauti konsultacijų su darbdaviu. Atsisakius darbo tarybai dalyvauti tokiose konsultacijose, profesinė sąjunga gali tokia teise pasinaudoti viena.

19. Darbo apmokėjimo sistema nustatoma kolektyvine sutartimi. Kai nėra tai nustatančios kolektyvinės sutarties, darbo apmokėjimo sistemą privalo patvirtinti darbdavys ir padaryti prieinamą susipažinti visiems darbuotojams. Ikimokyklinio ugdymo, ir bendrojo ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklose, kurių teisinė forma yra biudžetinė įstaiga, darbo apmokėjimo sistema ir jos pakeitimai suderinami su įstaigoje darbdavio lygmeniu veikiančia Profesine sąjunga, darbdavio ir darbdavio lygmeniu veikiančios Profesinės sąjungos sutartais terminais. Darbdavys turi teisę skusti darbdavio lygmeniu veikiančios Profesinės sąjungos sprendimą nederinti darbo apmokėjimo sistemos ir (arba) jos pakeitimų Darbo kodekso nustatyta tvarka. Darbo apmokėjimo sistemos ar jos pakeitimų derinimo ir darbo ginčų metu įstaigos darbuotojų darbo užmokestis nustatomas vadovaujantis galiojančia darbo apmokėjimo sistema. Jei Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas nustato geresnes darbo apmokėjimo sąlygas nei galiojanti įstaigos darbo apmokėjimo sistema, taikomas Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas.

20. Sudarant darbo sutartį dėl pedagoginio darbuotojo pareigų darbo sutarties šalys sulygsta dėl konkretaus pareiginės algos pastoviosios dalies koeficiento ir darbo laiko normos. Švietimo įstaigos vadovas pedagoginių darbuotojų pareiginės algos koeficientus, darbo krūvio skirstymą / skirstymo tvarką derina su darbdavio lygmeniu veikiančia profesinė sąjunga ir negali priimti naujų darbuotojų, jeigu dirbantiems to dalyko (ugdymo srities), pareigų pedagoginiams darbuotojams nesudaromas darbo sutartyje numatytas darbo krūvis.

21. Profesinės sąjungos nario darbo sutartyje sulygta darbo laiko norma darbdavio iniciatyva gali būti mažinama tik su darbuotojo rašytiniu sutikimu, esant objektyvioms priežastims. Objektyvia priežastimi mažinti darbuotojo darbo laiko normą švietimo įstaigoje (išskyrus aukštąjį mokyklą) laikoma:

- 21.1. sumažėjęs įstaigos finansavimas, skiriamas darbo užmokesčiui;
- 21.2. sumažėjęs klasių (grupių) skaičius;
- 21.3. sumažėjęs švietimo pagalbos poreikis;
- 21.4. įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) sprendimai, kurie turi įtakos darbuotojų darbo laiko normai mažėti;
- 21.5. kitos realios ir objektyvios priežastys, kurios lemia darbuotojo darbo laiko normos mažėjimą.

22. Rekomenduojama švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovams informuoti įstaigoje veikiančią profesinę sąjungą, kuri yra Sutartį pasirašiusios Profesinių sąjungų organizacijos narė, apie laisvas darbo vietas įstaigoje, būsimą darbuotojo darbo funkcijas, darbo krūvį, prieš priimant į darbą naujus darbuotojus, atsižvelgti į dirbančių to paties dalyko (ugdymo srities), pareigų pedagoginių darbuotojų darbo krūvius ir įvertinti profesinės sąjungos nuomonę dėl naujo darbuotojo priėmimo į darbą būtinumą.

23. Esant galimybei, darbdavys turi tenkinti Profesinės sąjungos nario prašymą nuotolinio darbo organizavimo formą taikyti funkcijoms, kurios gali būti atliekamos kitoje, negu yra darbovietė, vietoje, išskyrus ugdymą ar studijas kontaktiniu būdu, ar kitas veiklas, kurios įstaigoje organizuojamos kontaktiniu būdu (pvz., susitikimus, posėdžius ir kita).

24. Suminė darbo laiko apskaita įvedama, laikantis Darbo kodekso 115 straipsnio reikalavimų. Suminės darbo laiko apskaitos įvedimą rekomenduojama derinti su įstaigoje veikiančia profesine sąjunga. Švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) darbuotojams taikant suminę darbo laiko

apskaitą, darbo laiko apskaitos laikotarpis derinamas su darbdavio lygmeniu veikiančia profesine sąjunga. Jis negali viršyti trijų paeiliui einančių mėnesių.

25. Vienasmenis ir kiti profesinės sąjungos valdymo organai negali būti atleisti iš darbo darbdavio iniciatyva ar darbdavio valia be išankstinio darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos sutikimo.

26. Įstaigų, kuriose veikia Profesinės sąjungos, sutaupyto metinių darbo užmokesčio fondo lėšų panaudojimas derinamas su įstaigoje veikiančia profesine sąjunga.

27. Darbdavys, prieš pradėdamas tirti profesinės sąjungos nario darbo pareigų pažeidimą ar tarnybinį nusižengimą, privalo apie tai informuoti įstaigoje veikiančią profesinę sąjungą, kuriai priklauso darbuotojas. Įstaigoje veikianti profesinė sąjunga turi teisę dalyvauti darbo pareigų pažeidimo ar tarnybinio nusižengimo tyrime ir pateikti savo nuomonę. Sudarius komisiją darbo pareigų pažeidimui ar tarnybiniam nusižengimui iširti, įstaigoje veikianti profesinė sąjunga turi teisę į šią komisiją deleguoti savo atstovą.

V SKYRIUS

PROFESINIŲ SĄJUNGŲ DALYVAVIMAS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJAI PRIIMANT SPRENDIMUS

28. Profesinės sąjungos bendru sutarimu deleguoja ne daugiau kaip tris atstovus nario teisėmis į švietimo, mokslo ir sporto ministro sudaromas darbo grupes, kurios rengia dokumentus ir / ar pasiūlymus, susijusius su pedagoginių darbuotojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo, ekonominėmis, socialinėmis teisėmis, išskyrus, kai teisės aktai numato, kad profesinė sąjunga dalyvauja stebėtojo teisėmis. Stebėtojo teisėmis kiekviena profesinė sąjunga turi teisę deleguoti į darbo grupes po vieną atstovą.

29. Apie naujai sudaromas darbo grupes, kurios rengia dokumentus ir / ar pasiūlymus, susijusius su pedagoginių darbuotojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo, ekonominėmis, socialinėmis teisėmis ir interesais, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija kiekvienu atveju raštu informuoja Profesines sąjungas, kurios per rašte nurodytą terminą (negali būti nustatytas trumpesnis nei 5 kalendorinių dienų terminas, išskyrus, kai įstatymai ar kiti teisės aktai nustato trumpesnius sudarymo terminus) pateikia savo atstovų kandidatūras. Jeigu per nurodytą terminą bendru sutarimu Profesinės sąjungos nedeleguoja atstovų, laikoma, kad jos šios teisės atsisakė.

30. Jeigu Profesinių sąjungų atstovas negali dalyvauti darbo grupės posėdyje, Profesinės sąjungos turi teisę bendru sutarimu suteikti įgaliojimus kitam asmeniui.

31. Jei keičiami norminiai teisės aktai pedagoginių ir mokslo darbuotojų darbo apmokėjimo srityje, pakeitimai derinami su Profesinėmis sąjungomis.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Sutartis įsigalioja nuo jos įregistravimo Kolektyvinių sutarčių registre ir galioja, iki šalys sudarys kitą švietimo ir mokslo šakos kolektyvinę sutartį, bet ne ilgiau kaip iki 2026 m. gruodžio 31 d.

33. Sutarties sąlygų pakeitimai bei papildymai galioja ir yra neatskiriama Sutarties dalis, jeigu jie sudaryti raštu, pasirašyti šalių ir įregistruoti Kolektyvinių sutarčių registre.

34. Sutartyje priimtų įsipareigojimų vykdymą kontroliuoja šalių atstovai. Sutarties sąlygų pakeitimus ir papildymus gali inicijuoti bet kuri iš šalių arba abi šalys kartu. Šalys iki kiekvienų metų kovo 1 d. peržiūri Sutarties vykdymą ir prireikus inicijuoja Sutarties pakeitimą ir (arba) papildymą.

35. Sutarties tekstas ir visa informacija apie jos vykdymą yra skelbiama Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Profesinių sąjungų interneto puslapiuose.

36. Įsigaliojus Sutarčiai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija informuoja įstaigas apie nuorodą į internetinę Sutarties versiją.

37. Profesinės sąjungos, įsigaliojus Sutarčiai, informaciją apie ją ir jos tekstą išplatina savo organizacijos padaliniams.

38. Bet kuri iš šalių turi teisę nutraukti Sutartį vienašališkai, apie tai pranešusi kitai šaliai ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius. Pranešimą apie Sutarties nutraukimą galima pateikti ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo Sutarties įsigaliojimo dienos.

39. Sutartis sudaryta dviem vienodą teisinę galią turinčiais egzemplioriais, po vieną kiekvienai šaliai. Sutarties kopija pateikiama Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

40. Nustačiusios Sutarties nevykdymo arba netinkamo vykdymo faktą, šalys privalo per 10 darbo dienų raštu informuoti viena kitą. Tokiu atveju per 10 darbo dienų vienos iš šalių reikalavimu organizuojamas pasitarimas nesutarimams aptarti ir pašalinti. Nesutarus ginčai sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

41. Nesutarimai ir ginčai, atsiradę keičiant ar pildant Sutartį, sprendžiami derybų būdu. Ginčų nepavykus išspręsti derybų būdu, jie nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka.

42. Sutartyje neaptartos pedagoginių darbuotojų socialinės garantijos suteikiamos ir užtikrinamos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis. Nustatant naujas ar keičiant galiojančias pedagoginių darbuotojų socialines garantijas, jos nebloginamos, palyginti su Sutartimi.

43. Sutarties galiojimo laikotarpiu Profesinės sąjungos įsipareigoja neinicijuoti kitų švietimo ir mokslo šakos kolektyvinių derybų ir nedalyvauti jose, išskyrus atvejus, kai inicijuojamas Sutarties atnaujinimas ar pakeitimas.“

SUTARTIES ŠALIŲ PARAŠAI:

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras

Gintautas Jakštas

Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas

Kęstutis Juknis

Švietimo ir mokslo profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė

Aldona Kinduriene

Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pirmininkas

Egidijus Milešinas

Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas

Sigitas Vaitkevičius